

a chudobě a učí ji svým neřestem. Péče o veřejné blaho je tím poškozována a zemědělství, vojenství i řemesla mohou být obstarávána jen špatně a s obtížemi. V Slunečním městě naopak se o úřady, řemesla i námahu podílejí všichni a stačí, aby každý pracoval pouhé čtyři hodiny denně. A po celý ostatní čas si osvojuje vědomosti hrou, rozprávěním, četbou, poučováním, procházkou, a vždy radostně. Hry sedavé, šachy, kostky, karty a podobné, nejsou zavedeny; nýbrž míč, balon, vlk, zápas, vrh oštěpem, střelba šípem nebo z hákovnice. Říkají také, že přílišná chudoba činí lidi nízkými, lstivci, zloději, zákeřníky, lháři, křivopřísežníky a podkopává jejich cit vlastenecký; a bohatství je dělá zpupnými, nadutými, nevědomci, zrádci, nelaskavci a domýšlivci, i když nic nevědí. Avšak společenství majetku je činí všechny zároveň boháči a chudasy. Boháči, neboť všechno mají a všechno jim náleží; chudasy, neboť se nepřipoutávají k věcem, neslouží jim, nýbrž všechny věci slouží jim. A po té stránce velmi chválí život křesťanských duchovních a apoštolů.¹³ [...]

Nyní věz, že každý je souzen předností svého povolání,¹⁴ takže kdokoliv je v čele nějakého povolání, je i soudcem a trestá vyhnanstvím, mrskáním, důtkou, vyloučením od společného stolu, zákazem účasti na božích službách, záповědí styků s ženami. Dojde-li však k násilí, zabití člověka se trestá smrtí nebo se splácí půjčkou za oplátku, okem za oko, zubem za zub, běží-li o čin předem uvážený. V případě bitky nezamýšlené je rozsudek zmírňován, nikoliv však soudcem, neboť ten odsuzuje ihned podle znění zákona, nýbrž třemi předáky.¹⁵ Je možné také odvolat se k Metafyzikovi, nikoliv však z rozsudku, ale o milost, a on má právo milost udělit. Žalářů nemají, leda věž pro bouřící se nepřátele. Soudních protokolů nespisují; za přítomnosti soudce a Ponovy strany pronesou své pro a proti, a soudce ihned vynese rozsudek; jestliže se odsouzený odvolá, Pon rozsoudí dne následujícího; a dne třetího Sol buď dá milost, nebo potvrdí rozsudek. Smrtí netrestá se jinak, než že odsouzenec ubíjí společnou rukou veškeren lid, neboť kata nemají; lid tudíž společně kamenuje nebo upaluje, a dovoluje, aby si viník volil prach k rychlé smrti.¹⁶ A všichni bědují a prosí Boha, aby zkonejšil svůj hněv,

¹³ Janovan zodpovídá potom otázky stran vojenské organizace a válečnictví v Solárním městě; líčí výzbroj, velení, taktiku a strategii, upozorňuje, že i ženy jsou zde povinny válečnou službou, a vykládá, která se ženy účastní válek. Ve vojnách, které Sluneční město vede se sousedy, zavádí nad dobytými zeměmi tuhý protektorát a zřizuje v nich ihned režim společenství majetku. Potom rozpráví Janovan o obchodu solárních lidí, jenž je skrovný a pouze s cizinou; líčí režim zahraničních hostů v Městě. Veliká péče je zato věnována všem stránkám zemědělství. Následuje obraz alimentárního způsobu občanů, potrawy a pokrmů; potom péče lékařské a léčebného umění. Posléze přistupuje vypravěč k občanské správě v Městě.

¹⁴ V originálu stojí *arte*. Míněna jsou povolání liberální (právníctví, básnictví aj.), profese technicko-přírodovědecké (lékařství, geometrie aj.), řemesla (zbrojířství aj.) i obory práce zemědělské (rolnictví, pastýřství aj.); slovo *arte* má u Campanelly obsah co nejširší a označuje jakoukoliv *dovednost* a *znalost*.

¹⁵ Pon, Sin a Mor.

¹⁶ Přesný význam této věty svitá z latinského (rozšířeného) vydání knihy z roku 1623; její znění je tam toto: „Aliis datur electis mortis qui sibi pulverem bellicum in sacculis circumdant et supposito igne cremantur“ (Jiným je povoleno vybrat si způsob smrti, obkládají se tedy pytlí se střelným prachem a rychle shoří ohněm).